

OLIMPIADA NAȚIONALĂ DE LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ
Etapa națională
19 aprilie 2022
Clasa a V-a

- Toate subiectele sunt obligatorii. Timpul efectiv de lucru este de trei ore.
- Punctajul total este de 100 de puncte.

Citește fiecare dintre textele date pentru a putea răspunde la cerințele formulate:

A.

Am ajuns acasă și m-am hotărât să mă apuc de citit. M-am așezat comod în pat. Din greșeală, cartea mi-a scăpat din mână și a picat pe jos. M-am uitat la ea de sus, din pat... și atunci a început aventura.

Mi-a venit brusc o idee. Ce ar fi dacă, în loc să o citesc literă cu literă, cuvânt cu cuvânt, pagină cu pagină, m-aș băga pur și simplu în carte? [...]

M-am trezit la început un pic amețit printre litere, cuvinte, semne de punctuație. Câteva semne de exclamare m-au cam înțepat și am alunecat zdravăn pe unele o-uri și s-uri. Treptat însă, cuvintele s-au transformat în personaje în carne și oase. Am ajuns înăuntrul poveștilor. Deși puteam zări undeva sus colțul biroului meu, eram departe de lumea mea cu lecții pentru școală, antrenamente la tenis, ore fixe de stat la computer. Eram în plină poveste. Nu o mai citeam. O trăiam.

Am trecut cu greu de titlu și mai ales de cuvântul „melancolie” de care auzisem, dar habar nu aveam ce înseamnă. Chiar atunci când mi s-a explicat că este o stare de tristețe amestecată cu visare și dor de izolare, nu am înțeles mare lucru, pentru că un copil nu prea e trist și nu are de ce să vrea să se izoleze. Oricum, după ce am trecut de titlu, am început să mă întâlnesc pe rând cu personajele bizare din cartea lui Tim, să mă bucur de aventurile lor sau să sufăr pentru problemele lor, care mai de care mai ciudate. [...]

Am cunoscut în cartea lui Tim niște ființe minunate. Unele caraghioase, ce e drept. Altfel decât mine, mama, tata, Carabișonul meu – sau decât prietenul meu, Bogdan. Aveau mai mulți ochi, erau de fapt o pată, aveau cap de dovleac, se transformaseră într-o canapea, fiecare avea câte o problemă care nu semăna cu ale mele sau cu ale celor din jurul meu. Toate păreau pentru mine cam anormale, dar sunt sigur că și pentru ele, personajele din cartea lui Tim, noi – copiii, părinții, parlamentarii, doctorii și bicicliștii – părem anormali.

A fost foarte frumos să stau de vorbă cu fiecare, să îi văd în carne și oase, nu doar să citesc despre ei. În plus, am făcut și mișcare – am alergat, m-am învârtit de colo-colo, am sărit dintr-o poveste în alta, am intrat în tot felul de locuri neobișnuite, nu am stat nemișcat în pat dând pagină cu pagină și chinându-mă să pun cap-coadă literă cu literă și cuvânt cu cuvânt, lucru care, așa cum v-am mai spus, mă adormea instantaneu.

Cel mai mult și mai mult mi-a plăcut de Sam, băiatul-stridie. Nu întâmplător, Tim a dat titlul cărții după povestea lui. Între noi s-a legat o prietenie frumoasă. Semăna, ce e drept, cu o stridie. Și ce dacă? Ce, mie nu mi se spune, habar nu am de ce, „Rață”? Sau Oblio – nu era și el altfel, dar până la urmă, după ce a avut fel de fel de peripeții, a fost bine primit acasă.

Am încercat mai multe soluții. Mai întâi, m-am gândit să îl mut în altă poveste, tot a lui Tim, sau măcar să schimb finalul acestei povești. Pentru asta trebuia însă să iau legătura cu Tim, să am acordul lui, pentru că doar autorul poate să rescrie, să mute personajele, să schimbe finalurile. [...]

Mi-a trecut atunci prin cap că aș putea încerca să îl mut în povestea altui autor. [...] Oricum, nici nu putea fi ușor să o iei pe Scufița Roșie și să o muți în povestea cu Cenușăreasa. Ce să faci ea acolo, fără bunică și lup? Sau să îl pui pe Scrat din *Ice Age* în locul lui Donkey din *Shrek*, poveste în care nu e absolut nicio alună. Absurd. Sau să îl bagi pe Bugs Bunny în poveștile detectivului Dexter. În fond, fiecare cu povestea lui. Am reușit totuși [...] să îl iau pe Sam, băiatul-stridie, și să îl trimit, cu puterea gândului, în *O mie și una de nopți*. Nu i-a plăcut prea mult, pentru că poveștile erau tare vechi, de pe vremea egiptenilor, a persanilor, a indienilor, de care nici nu auzise și pentru că Șeherezada nu ducea nicio poveste până la capăt, astfel încât bietul băiat era zăpăcit. Am mai făcut atunci un efort, m-am concentrat și l-am trimis în *Micul Prinț*. Aici a fost foarte bine primit (știam eu de ce îmi plăcea cartea asta!). Micul Prinț a înțeles imediat că era un băiat care trebuie îmblânzit, așa cum îl învățase pe el vulpea, așa că l-a luat în grijă, punându-l sub un clopot de sticlă asemănător cu cel pentru floarea lui de care avea așa mare grijă. Din păcate, planeta Micului Prinț era mult prea mică pentru ca, pe lângă oaia din cutie, floarea și cei trei vulcani care îi ajungeau până la genunchi, să mai fie loc de ceva. Așa că, după scurt timp, Sam a trebuit să plece de-acolo, pentru că pur și simplu amorțise.

Laura Grünberg, *Într-o carte* (fragmente)

B.

Domnul Browne scrisese pe tablă cu litere mari de tipar:

P-R-I-N-C-I-P-I-U!

— Toată lumea să scrie acest cuvânt la începutul primei pagini din caietul de engleză!

În timp ce făceam întocmai, profesorul a zis:

— Bun! Cine poate să-mi spună acum ce înseamnă un principiu? Știe cineva?

Nu a ridicat nimeni mâna.

Domnul Browne a zâmbit, a dat din cap și a scris din nou pe tablă:

PRINCIPII = REGULI DESPRE LUCRURI CU ADEVĂRAT IMPORTANTE.

— De exemplu, un motto? a întrebat cineva.

— Un motto, a fost de acord domnul Browne, în timp ce continua să scrie pe tablă. Sau un citat faimos. Sau un rând dintr-un răvaș de plăcintă. Orice fel de zicală sau de regulă de bază care ne poate motiva. În mod fundamental, un principiu este orice ne poate ajuta și ghida când luăm decizii despre lucruri cu adevărat importante.

A scris totul pe tablă, apoi s-a întors spre noi.

— Care anume sunt lucrurile cu adevărat importante? ne-a întrebat el.

Câțiva copii au ridicat mâna. I-a lăsat să răspundă și a notat pe tablă ce spuneau, cu un scris de mână foarte neîngrijit.

REGULILE. ÎNVĂȚĂȚURA. TEMELE.

— Și mai ce altceva? a întrebat el scriind, fără să se întoarcă. Spuneți ce vă trece prin cap!

Și a notat tot ce au strigat copiii.

FAMILIA. PĂRINȚII. ANIMALELE DE COMPANIE.

O fetiță a strigat:

— Mediul înconjurător!

MEDIUL

a scris pe tablă domnul Browne, apoi a adăugat:

LUMEA NOASTRĂ!

— Rechinii, pentru că mănâncă mortăciunile din ocean! a zis unul dintre băieți, cel pe care îl cheamă Reid.

Domnul Browne a scris pe tablă

RECHINII.

— Albinele! Centurile de siguranță! Reciclarea! Prietenii!

— Bine, a zis domnul Browne, scriind toate aceste lucruri.

A terminat de scris, apoi s-a întors din nou cu fața la noi.

— Dar nu mi-a spus nimeni lucrul cel mai important.

Ne-am uitat la el, rămași fără idei.

— Dumnezeu? a zis un copil.

Deși domnul Browne a scris pe tablă „Dumnezeu”, mi-am dat seama că nu acesta este răspunsul pe care îl căuta. Apoi, fără să mai întrebe nimic, a scris:

CINE SUNTEM!

— Cine suntem, a zis el, subliniind fiecare cuvânt pe măsură ce îl rostea. Cine suntem! Noi! Da? Ce fel de oameni suntem? Ce fel de persoană ești? Nu este acesta cel mai important lucru dintre toate? Nu este aceasta întrebarea pe care ar trebui să ne-o punem nouă înșine tot timpul? „Ce fel de om sunt?” A observat cineva placa de lângă intrarea acestei școli? A citit-o cineva?

S-a uitat în jur, dar nimeni nu știa răspunsul.

— Scrie pe ea: „Cunoaște-te pe tine însuși!”, a spus domnul Browne, zâmbind și dând din cap afirmativ. Sunteți aici ca să învățați cine sunteți. [...]

S-a întors apoi din nou și a scris cu litere uriașe de tipar, pe toată tabla:

PRINCIPIUL DIN SEPTEMBRIE AL DOMNULUI BROWNE:

CÂND AI DE ALES ÎNTRE A FI CORECT ȘI A FI BUN, ALEGE SĂ FII BUN. [...]

— Puneți data de azi pe prima pagină a acestui capitol. De acum înainte, la începutul fiecărei luni, voi scrie pe tablă un nou principiu al domnului Browne, iar voi îl veți scrie în caiet. Pe urmă, vom discuta ce înseamnă acest principiu. Iar la sfârșitul lunii veți scrie un eseu despre el, și anume despre ce înseamnă pentru voi. Până la sfârșitul anului veți avea o listă de principii pe care s-o luați cu voi. În vacanța de vară, le cer tuturor elevilor să vină cu un principiu personal. Să mi-l scrie pe o carte poștală și să mi-l trimită de oriunde se află în vacanță.

R. J. Palacio, *Minunea*, traducere din limba engleză de Iulia Arsintescu (fragmente)

C.

Consiliul Județean Vaslui
Centrul Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Vaslui

Inspectoratul Școlar Județean Vaslui

Târg de jucării online

Program de divertisment
pentru copii oferit pe
[www.facebook.com/
centrulculturiitraditionale.vaslui](https://www.facebook.com/centrulculturiitraditionale.vaslui)

Atelier cu taxă de
asamblat și pictat
jucării de lemn

O provocare la joacă
prin intermediul filmulețelor
realizate, de voi, cu telefonul
mobil în care ne împărtășiți
experiența zilei de 1 Iunie.

Împreună donăm
calculatoare, laptop-uri,
tablete și smartphone-uri
copilor săraci din mediul rural

donatii

spectacole
pentru copii
online

jocuri
uite

provocare
la
joacă

1 iunie 2020

SUBIECTUL I**20 de puncte****Scrie pe foaia de concurs numărul cerinței și litera corespunzătoare răspunsului corect:**

1. Numărul literelor este egal cu numărul sunetelor în fiecare cuvânt din seria:
a) „greșeală”, „explica”, „idee”.
b) „plăcea”, „ochi”, „ființe”.
c) „citesc”, „pagină”, „plăcintă”.
d) „faceam”, „rechinii”, „cineva”. **2 puncte**
2. În enunțul: „În mod fundamental, un principiu este orice ne poate ajuta și ghida când luăm decizii despre lucruri cu adevărat importante”, există:
a) trei substantive și trei verbe.
b) trei substantive și patru verbe.
c) patru substantive și patru verbe.
d) patru substantive și cinci verbe. **2 puncte**
3. Sinonimele potrivite în context ale cuvintelor subliniate în propoziția: „Am cunoscut în cartea lui Tim niște ființe minunate” sunt, în ordine:
a) *am aflat, vietăți, curioase*.
b) *am descoperit, făpturi, grozave*.
c) *am știut, creaturi, extraordinare*.
d) *am uitat, lucruri, obișnuite*. **2 puncte**

Scrie pe foaia de concurs răspunsurile la cerințele de mai jos:

4. Selectează, din secvența „Micul Prinț a înțeles imediat că era un băiat care trebuie îmblânzit, așa cum îl învățase pe el vulpea”, două verbe la timpuri diferite ale modului indicativ, pe care le vei preciza. **2 puncte**
5. Transformă în propoziție simplă următoarea propoziție dezvoltată: „Am ajuns înăuntrul poveștilor.” **2 puncte**
6. Transcrie primul enunț asertiv din textul A și primul enunț interogativ din textul B. **2 puncte**
7. Alcătuește o propoziție în care să-l îndemni pe băiatul din textul A să iasă din poveștile trăite. **2 puncte**
8. Construiește câte un enunț cu alte două sensuri ale verbului „a ridica” din secvența: „Câțiva copii au ridicat mâna.”. **2 puncte**
9. Rescrie corect mesajul unui copil către domnul Browne: *Î-mi voi face tema cerută când voi fii în vacanță*. **2 puncte**
10. Formulează un enunț, utilizând substantivul „principiu” la singular, forma articulată hotărât. **2 puncte**

SUBIECTUL al II-lea**40 de puncte****Scrie pe foaia de concurs răspunsul, în enunțuri, pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:**

1. De ce consideră băiatul din textul A că „Treptat [...], cuvintele s-au transformat în personaje în carne și oase”? Formulează răspunsul în două – trei enunțuri. **6 puncte**
2. Care este ideea principală din penultimul alineat al textului A? **6 puncte**
3. Ce atitudine a personajului din textul A se desprinde din al șaptelea alineat? Exemplifică răspunsul printr-o secvență din textul indicat. **6 puncte**
4. Ce trăsătură a domnului Browne reiese din secvența următoare: „S-a întors apoi din nou și a scris cu litere uriașe de tipar, pe toată tabla: **6 puncte**

PRINCIPIUL DIN SEPTEMBRIE AL DOMNULUI BROWNE:

CÂND AI DE ALES ÎNTRE A FI CORECT ȘI A FI BUN, ALEGE SĂ FII BUN. [...]

— Puneți data de azi pe prima pagină a acestui capitol. De acum înainte, la începutul fiecărei luni, voi scrie pe tablă un nou principiu al domnului Browne, iar voi îl veți scrie în caiet. Pe urmă, vom discuta ce înseamnă acest principiu.”? Prezintă trăsătura, în două – trei enunțuri. **6 puncte**

5. Ce personaj din textele A sau B ai alege să-ți fie prieten? Motivează răspunsul, în 50 – 70 de cuvinte, valorificând textul ales. **8 puncte**

6. Ce activități preferate de copii identifiți în textul C? Numește două dintre acestea, raportându-te la titlu și la elementele vizuale. **8 puncte**

SUBIECTUL al III-lea**40 de puncte****Imaginează-ți că te-ai împrietenit cu băiatul din textul A.****Scrie un text narativ, de minimum 150 de cuvinte, în care să relatezi o întâmplare trăită alături de acest personaj înăuntrul unei povești.**

Vei primi **26 de puncte** pentru conținutul compunerii și **14 puncte** pentru redactare.

Notă! Punctajul pentru redactare se acordă doar în cazul în care compunerea are minimum 150 de cuvinte și dezvoltă subiectul propus. Compunerea nu va avea titlu sau motto.